

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.160.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 8887 Pana Posła Jacka Niedzwiedzkiego w sprawie podjęcia działań na rzecz umożliwienia odprowadzania składek emerytalnych przez rolników posiadających stałą rentę inwalidzką i ułatwień w zakresie sumowania lat składkowych w KRUS i ZUS, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Na wstępie należy podkreślić, że działania legislacyjne dotyczące opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze pozostają we właściwości Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Z tego powodu zagadnienia związane z podleganiem ubezpieczeniu społecznemu rolników i odprowadzania składek na to ubezpieczenie, w tym przez osoby pobierającą rentę rolniczą, nie mieści się w zakresie działania Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Sytuacja osób opłacających składki na dwa rodzaje ubezpieczenia została uwzględniona w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm.) oraz w przepisach ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2025 r. poz. 197, z późn. zm.). Regulacje podzieliły ubezpieczonych na dwie grupy: osoby urodzone przed 1 stycznia 1949 r. i te urodzone po 31 grudnia 1948 r., co wynika z reformy systemowej ubezpieczenia emerytalnego wprowadzonej w 1999 r.

W przypadku osób urodzonych przed 1949 r. rekompensatę za okres podwójnego ubezpieczenia stanowi możliwość sumowania tych okresów, tj. uwzględniania w stażu rolniczym okresu ubezpieczenia w ZUS, natomiast w stażu pracowniczym okresu ubezpieczenia w KRUS. W sytuacji, gdy okresów tych nie wykorzystano w celu uzupełnienia brakującego do nabycia uprawnień emerytalnych stażu ubezpieczeniowego, świadczenie to, na wniosek zainteresowanego, ulega zwiększeniu: emerytura rolnicza na podstawie art. 25 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a emerytura pracownicza na podstawie art. 56 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Inaczej wygląda sytuacja osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. W tym wypadku, przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej i jej wysokości uwzględnia się wyłącznie okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, przy czym emerytura przysługuje osobie, która posiada co najmniej 25-letni staż ubezpieczeniowy w KRUS (art. 19 ust. 1 tej ustawy). Zniesienie możliwości uzupełniania stażu rolniczego okresem ubezpieczenia w ZUS jest konsekwencją zmiany zasad przyznawania emerytury z FUS dla osób urodzonych po 1948 r. oraz wprowadzenia możliwości pobierania przez te osoby emerytury z tytułu działalności rolniczej w zbiegu z emeryturą z systemu pracowniczego.

Zgodnie z art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS świadczenie to przysługuje po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego każdej osobie, która podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, niezależnie od długości stażu ubezpieczeniowego. Ponieważ przy ustalaniu prawa do emerytury i obliczaniu jej wysokości ZUS nie uwzględnia okresu ubezpieczenia z tytułu działalności rolniczej, osoba urodzona po 1948 r. oprócz emerytury z FUS może mieć również przyznaną i wypłacaną emeryturę z tytułu ubezpieczenia w KRUS - o ile posiada okres ubezpieczenia rolniczego wystarczający do jej przyznania.

Osobie uprawnionej do emerytury powszechnej, która ze względu na zbyt krótki okres ubezpieczenia w KRUS nie spełnia warunków do emerytury rolniczej, wraz z emeryturą z FUS wypłaca się tzw. zwiększenie za okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Zgodnie z art. 26a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art. 26 ulega zwiększeniu za okresy opłacania składek na Fundusz Emerytalny Rolników, Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników i ubezpieczenie emerytalno-rentowe, o których mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zwiększenie to ustala się według zasad wymiaru części składkowej emerytury rolniczej, przewidzianych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników, na podstawie zaświadczenia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresach opłacania składek. Emerytura ta wypłacana jest z funduszu, z tym że jej koszty w części odpowiadającej zwiększeniu o część składkową podlegają refundacji z funduszu emerytalno-rentowego, określonego w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zwiększenie to nie przysługuje jednak osobie mającej ustalone prawo do emerytury na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników. Przyznaje się je ubezpieczonemu, który legitymuje się okresami ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono składki, gdy okresy te są krótsze niż 25 lat.

Kwestię rozróżniania w tym kontekście osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. i po 31 grudnia 1948 r. poruszano w orzecznictwie sądowym. Wyjaśniono, że nie może być mowy o nierównym traktowaniu osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. i osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. w zakresie przyznawania im uprawnień emerytalnych. Uprawnieni urodzeni po 31 grudnia 1948 r. nie mają możliwości uwzględnienia przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej okresów ubezpieczenia innego niż w KRUS. Z takiej możliwości mogą skorzystać jedynie uprawnieni urodzeni przed 1 stycznia 1949 r. Z kolei ubezpieczeni urodzeni później nie muszą wybierać jednego świadczenia, z którego skorzystają, co równoważy niemożność sumowania okresów ubezpieczenia w systemie powszechnym i rolniczym. Sytuacja emerytów z dwóch różnych grup nie jest więc tożsama, a co za tym idzie nie można stwierdzić naruszenia w tym przypadku zasady równości wynikającej z art. 32 ust. 2 Konstytucji RP.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie są obecnie prowadzone prace zmierzające do zmiany warunków pobierania świadczeń emerytalnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zbiegu ze świadczeniami emerytalno-rentowymi, przyznawanymi na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz zasad ustalania wysokości tych świadczeń. Do Ministerstwa nie wpływają sygnały od obywateli, wskazujące na trudności w zakresie sumowania lat składkowych w przyznawaniu świadczeń w organach ZUS i KRUS.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/